

KARANTIINNE TAIMEKAHJUSTAJA

Beet curly top virus [BCTV]

Taimkahjustaja lühikirjeldus

Beet curly top virus on rohutirtsude ja teiste taimemahlast toituvate putukatega leviv ning väga laia peremeestaimede ringiga taimeviirus (üle 300 liigi). Viiruse olulisemateks peremeestaimedeks on suhkrupeet, kartul ja tomat. BCTV on levinud Põhja- ja Lõuna-Ameerikas, Lähis-Idas, Itaalias ning Aafrikas.

BCTV kahjustusest on tomatitaimede lehed ja õienupud vähenenud, leherood võivad muutuda kollaseks või lillaks

Foto: A.C. Magyarosy, USA

BCTV kahjustusest on peeditaimede lehed rullunud sissepoole

Foto: A.C. Magyarosy, USA

Kahjustustunnused

Kahjustustunnused on olenemata taimeliigist üsna sarnased. Nakatunud suhkrupeedi lehed rulluvad sissepoole, esmalt noored lehed, kuid mõne päeva möödudes ka teised lehed. Hiljem tekivad lehtede alumisel küljel leheroodudele pinnalt väljaulatuvad näsad. Lehed lähevad värvuselt tumedamaks ja tuhmimaks ning on paksud, krõbedad ja rabedad. Leheroodsudest ning lehtede alumisel küljel olevatest leheroodudest võib erituda läbipaistvaid viskoosseid tilgakesi, mis aegamisi muutuvad mustaks ning kleepuvaks kuni kuivavad pruuniks koorikuks. Tugevama kahjustuse korral võivad suhkrupeedi juured muutuda karvaseks.

Suhkrupeedi ristlääbilõikel paljastuvad mustad kontsentrilised ringid vaheldumisi heledamate aladega. Kasvuhoones kasvatataval tomatitel on peamiseks kahjustustunnuseks leheroodude läbipaistvaks muutumine. Samuti lehtede sissepoole rullumine, eriti vanematel taimedel. Mõnikord võib hakata leheroodudele erituma valget lima, ning selliste roodude vaheline leheosa hakkab kolletuma. Kui tomatitele moodustuvad viljad, siis küpsevad nad enneaegselt ning nendes arenenud seemned ei ole idanemisvõimelised. Tomati- ja kartulitaimede varajasel nakatumisel jääb nende kasv kängu kuni lõpuks taimed muutuvad üleni kollaseks, hiljem pruuniks ning kuivavad. Taimede varred muutuvad seest õõnsaks. Taimede juured kahjustuvad kõigepealt väikeste juurte tippudest. Juured võivad mädaneda enne, kui taimede maapealsele osale tekivad haigustunnused.

Peremeestaimed

BCTV peremeestaimede ring on väga lai (~300 liiki), kuid olulisemat kahju tekitab suhkrupeedile, kartulile, ning tomatile. Lisaks kahjustab mitmeid teisi taimi nt. paprikat, kõrvitsalisi ja umbrohtudest harilikku hiirekõrva, vesiheina jt.

Levik

BCTV kauglevik on võimalik istutusmaterjali rahvusvahelisel kaubavahetusel. Taimeviiruse lähilevik taimemahlast toituvate putuksiirutajatega.

Lisainfo: EPPO Global Database - [taimekahjustaja iseloomustus](#) ja [levikuala](#)

* EPPO – Euroopa ja Vahemeremaade taimekaitseorganisatsioon